

SOTSIAALKINDLUSTUSAMET

Kaasrahastanud
Euroopa Liit

Eesti
tuleviku heaks

ISTE kogemusseminar Küsitluse kokkuvõte

Anu Hall
Arendusnõunik

15.03.2023

Küsitlus

Eesmärk: koguda teenusmudeli katsetamisega seotud andmeid, et paremini ette valmistada teenusmudeli arendustegevusi.

1. Roll – KOV esindaja, teenuseosutaja või muu?
2. Kas ja milliseid nõudeid on mõistlik seada ISTE teenuseosutajale?
3. ISTE teenuskomponentide sisu muutmine?
4. ISTE mudeli rakendamisel teenuse osutamise korralduse muutmine?
5. Muud mõtted või küsimused, millele soovite vastust või tagasisidet saada kogemusseminaril?

Küsitlusele vastajad

Nõuded ISTE teenuseosutajale

Kas ja milliseid nõudeid on mõistlik seada ISTE teenuseosutajale?

KOV strateegiline partner

KOV võtab ühe teenuseosutaja omale strateegiliseks partneriks.

5

Nii nagu seni

Nii nagu seni, on hästi, et üldiselt kehtestatud nõudeid ei ole. KOV võib kriteeriume seada, kui omale partnereid otsib.

19

KOV tavapärane praktika

ISTE teenuseosutajad leiab KOV täpselt samal viisil nagu ülejäänud KOV teenuste puhul.

20

Palju teenuseosutajaid

Hea, kui on palju teenuseosutajaid, kelle seast klient saab valida endale sobivaima.

35

BTO tegevusluba

Baastoetuse osutajal peab olema tegevusluba.

33

LTO tegevusluba

Lisatoetuse osutajal peab olema tegevusluba.

22

Nõuded spetsialistile

Oluline on seada nõuded teenust osutavate spetsialistide kvalifikatsioonile.

32

Nõuded suhtarvule

Oluline on seada nõuded suhtarvule, teenusesaajate arv ühe teenust osutava spetsialisti kohta.

9

Nõuded ISTE teenuseosutajale

Kas ja milliseid nõudeid on mõistlik seada ISTE teenuseosutajale?

KOV **partnerite valimine** peab olema läbinähtav!! Väikesed kohad on täis omavahelist arveteklaarimist. Kuidas need kaks asja eraldi hoitakse?

1. Karistusregistri väljavõte kõikidele spetsialistidele, kes abivajajaga vahetult töötavad;
2. KOV leiab **teenuseosutajad** nii nagu ise heaks arvab ja talle mugav on - hanke kaudu, isikliku tutvuse kaudu vmt.

Oluline on seada **nõuded** teatud komponentide (nt psühholoogiline nõustamine, kogemusnõustamine) spetsialistidele.

KOV-il võiks olla **rohkem õigusi** lepingulise BTO inimeste TO juurde saatmisel.

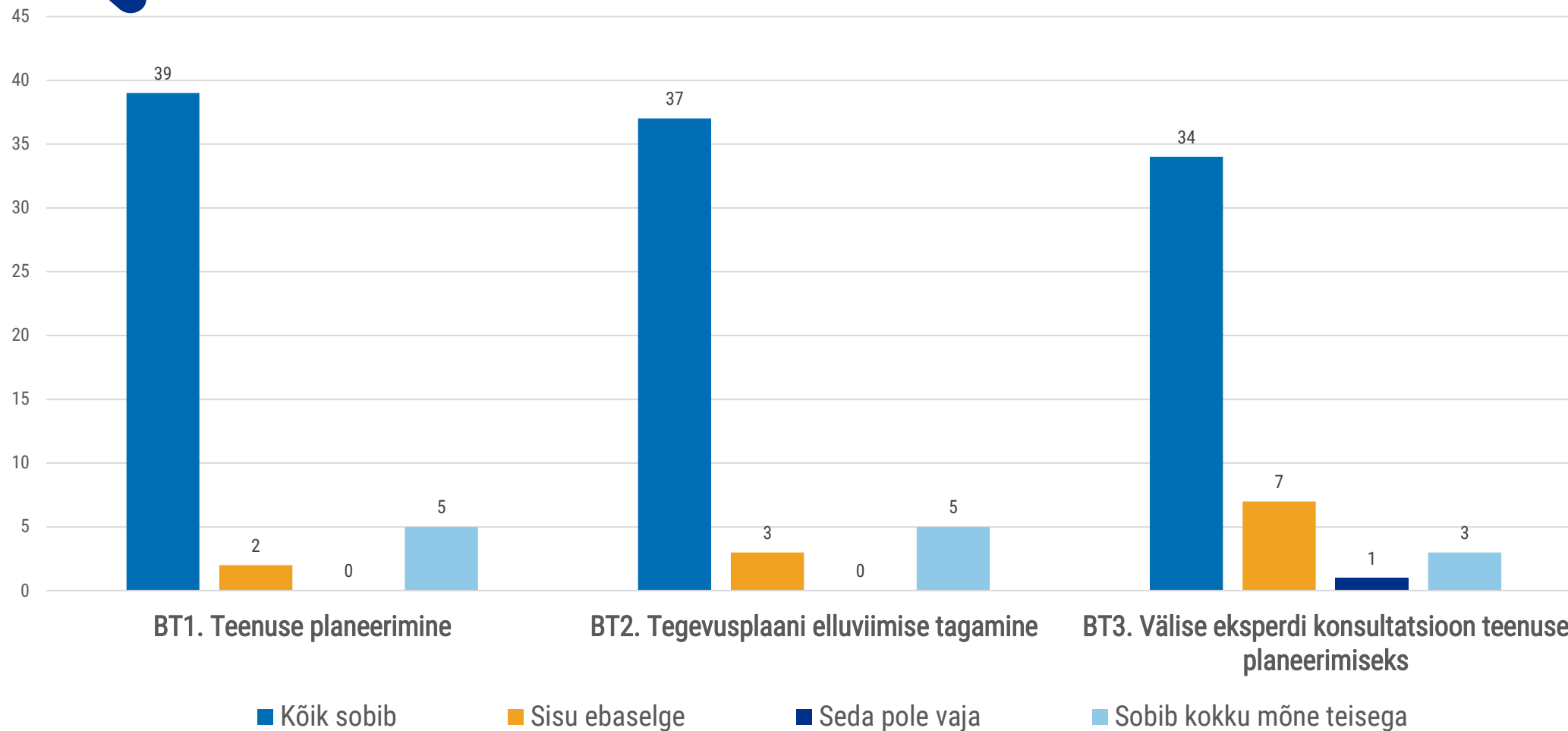
Kuna oleme **alustav KOV**, siis võib praktika käigus ka arvamus muutuda.

Baastoetuse komponendid

Mõelge praeguste ISTE teenuskomponentide sisu peale. Juhul kui leiate, et nendest mõnede puhul tuleks teha muudatus, märkige see palun allolevasse tabelisse.

Baastoetuse komponendid

Baastoetuse komponendid

Mõelge praeguste ISTE teenuskomponentide sisu peale. Juhul kui leiate, et nendest mõnede puhul tuleks teha muudatus, märkige see palun allolevasse tabelisse.

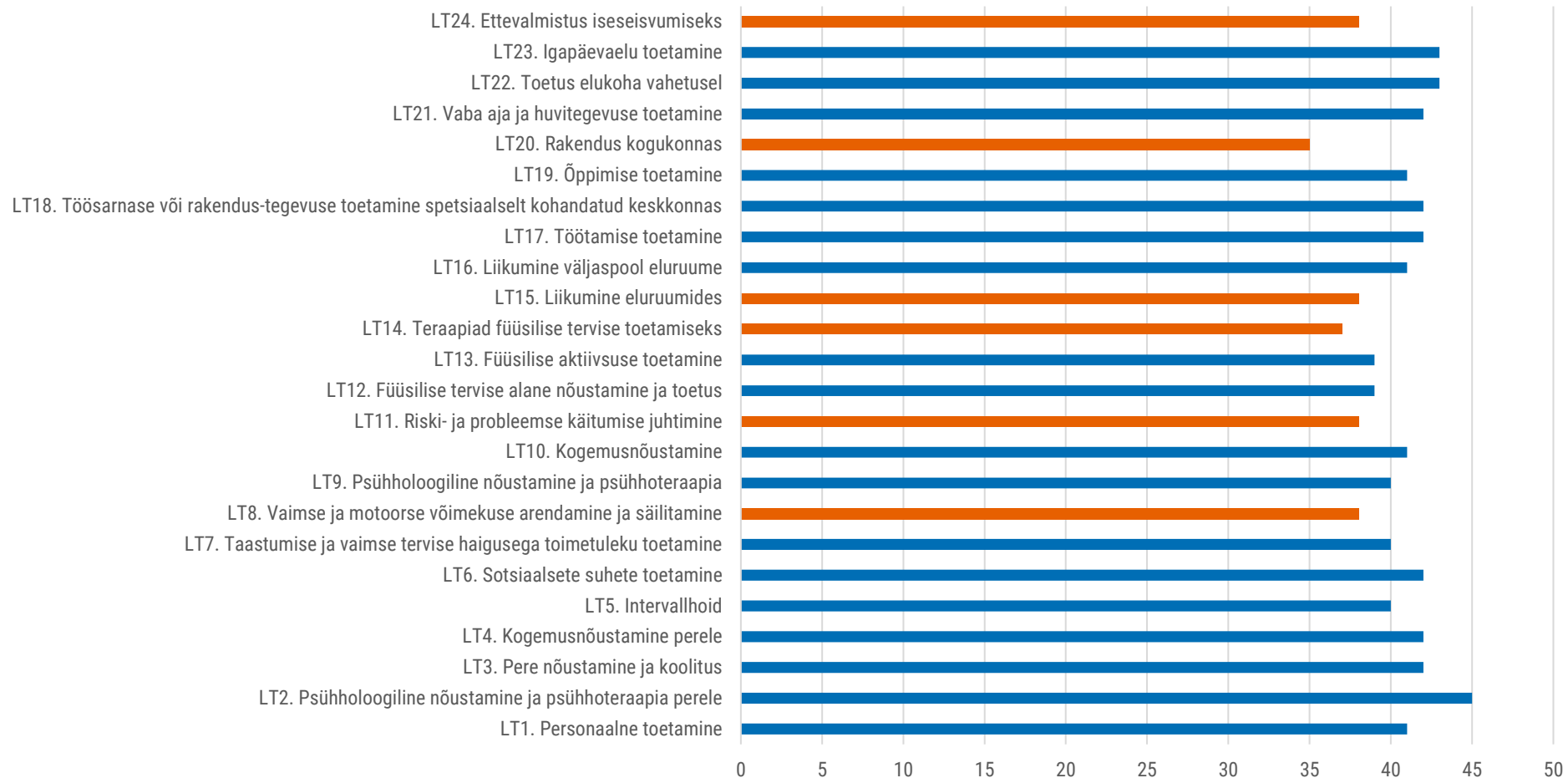
- BT1 ja BT2 kokku panna.
- Baastoetuse puhul ei nõe põhjust eraldi välja tuua, kus algab tegevusplaani koostamine ning kust maalt tegevusplaani elluviimine. **Kogu tegevus** võiks olla **ühtne**.
- Natuke on ebaselge, kes saab olla **väline ekspert**. Mis nõuded talle on?
- BT 1-3 võib **üheks** komponendiks panna.
- Teenuse planeerimine - võiks olla **juhtumikorralduslik töö**, käia kokku tegevusplaani elluviimise tagamisega (Teenuse tagamine nt) ja tagatud baasrahastusega, et oleks selgelt aru saada, et kui terve meeskond teeb tööd, siis saavad ka kõik liikmed töötasu.
- Millised on võimalused **välise konsultandi** kaasamiseks?
- Baastoetuse komponendid võiksid olla koos - **personaalne juhtumikorraldus**.
- **Välise eksperdi komponent** sobiks **kokku** vastava vajaliku spetsialisti komponendiga.
- **Tegevusplaani elluviimine**: peaks olema reglementeeritud täpselt, millise **intervalliga** sellist tegevust on vaja. Kui seda tehakse iga kuu, siis tekib küsimus, kas teenuse planeerimine pole korrektne. Ka Teenuse planeerimisel peaks olema kriteerium, kui tihti võib seda teha.

Lisatoetuse komponendid

Mõelge praeguste ISTE teenuskomponentide sisu peale. Juhul kui leiate, et nendest mõnede puhul tuleks teha muudatus, märkige see palun allolevasse tabelisse.

Lisatoetuse komponendid – vastused „kõik sobib“

Lisatoetuse komponendid

Mõelge praeguste ISTE teenuskomponentide sisu peale. Juhul kui leiate, et nendest mõnede puhul tuleks teha muudatus, märkige see palun allolevasse tabelisse.

Eelmise slaidi joonise selgituseks:

48 vastajast 45 andsid komponentidele hinnangu.

Enamus vastajaid leidis, et kõik sobib.

KOV ja TO vastuste vahel ei olnud olulisi erinevusi.

Kõige ebaselgema sisuga: Rakendus kogukonnas – 4 inimest

Ei ole vaja: intervallhoid – 4 inimest

Kokku sobivad komponendid: Vaimse ja motoorse võimekuse arendamine ja säilitamine, teraapiad füüsilise tervise toetamiseks – 6 inimest; rakendus kogukonnas ja füüsilise aktiivsuse toetamine – 5 inimest.

Lisatoetuse komponendid

Mõelge praeguste ISTE teenuskomponentide sisu peale. Juhul kui leiate, et nendest mõnede puhul tuleks teha muudatus, märkige see palun allolevasse tabelisse.

- Üldiselt on kõik teenuskomponendid ja nende sisu kirjeldused arusaadavad. Aeg-ajalt võtab õige komponendi leidmine aega, sest tehtud sisu võiks justkui klappida mitmesse kohta.
- Ettevalmistus iseseisvumiseks - keeruline mõista, millised tegevused siia alla käivad, sest paljud komponendid aitavad valmistada ette iseseisvumiseks - kas seda komponenti eraldi on üldse vaja?
- Lisatoetuse komponentidena ei näe vajadust eraldi välja tuua spetsialistist lähtuvaid komponente.
- Tasub ka mõelda, kas eluvaldkond peab olema nii suuresti tükeldatud, nt füüsilise tervise all, kas on oluline igat tegevust eraldi kajastada või võik olla üks tervik füüsilise tervise toetamise komponent.
- Ettevalmistus iseseisvumiseks võib kuuluda igapäevaelu toetamise alla, kuna siin on piirid ähmased.
- Komponentide sisu on mulle selge. Probleemiks on pigem see, et kui ma tunni aja jooksul räägin kliendiga tööle saamisest, sellest, kuidas elukohta vahetada ja kuidas tal rahvatantsurühmas läinud on, siis tuleks mul need teemad jagada kolmeks teenuse komponendiks, selle asemel, et saaksin kirja panna näiteks igapäevaelu toetamine.
- LT15 ja LT8 sobivad kokku kuna inimesi juhendab ja õpetab abivahendeid kasutama eluruumides füsioterapeut või tegevusterapeut, kes kuuluvad LT8 alla.

Muudatused ISTE rakendamisel

Kas ISTE mudeli rakendamisel on vaja teha muudatusi teenuse osutamise korralduses?

Muudatused ISTE rakendamisel

Kas ISTE mudeli rakendamisel on vaja teha muudatusi teenuse osutamise korralduses?

Eelmise slaidi joonise selgituseks:

ISTE teekonna muutmise vajadust näevad ainult TOd (8), mitte ükski KOV.

TO leidmine KOVis muutmise vajadust näevad peamiselt TOd (6), ainult 1 KOV.

Teenuse osutamise eest tasumise muutmise vajadust näevad peamiselt TOd (4) ja 1 KOV.

Aruandluse muutmise vajadust näevad nii KOVid kui TOd peaaegu võrdselt.

Kvaliteedi ja tulemuslikkuse hindamise muutmise vajadust, näevad veidi rohkem KOVid kui TOd.

KOVide ettepanekud muudatusteks

Kas ISTE mudeli rakendamisel on vaja teha muudatusi teenuse osutamise korralduses?

- Raske on omaks võtta nõ **naerunägude tabelit**, selle täitmist. Ei anna alati adekvaatset hinnangut, sest selles võib peegelduda kliendi mingi pere olukord, juhtum mida ei saa teenuseosutaja mõjutada kuidagi. Nt pereliikme haigus, lein, majanduslikud raskused vms.
- Teekond ISTE-s tundub mõistlik, teenuse osutajate leidmine ka, kuid KOVidel oleks vaja selget ühtset sõnumit, **kuidas** neid **hankida** võib ja mis piirangud on.
- Aruandlus on kindlasti liiga põhjalik igapäevaelus rakendamiseks. Hetkel on **kvaliteedi tagamine** iga tegevuse sisukirjelduse läbi lugemine, mille jaoks tulevikus võimekus KOVides puudub. Küll aga võiks olla inimese kohta **ülevaade kuu lõikes**, millega spetsialist tegeles, et inimest toetada.
- Tore, kui **asjaajamine** läheks **lihtsamaks**, aga mõistan, et andmete ühtlustamine on vajalik süsteemi loomiseks.
- KOVid vajavad **lisateadmisi teenuseosutajate leidmisel** (hankimisel). Inimesel peaks olema õigus **valida** endale sobiv **teenuseosutaja** ja just valitud kohast teenust saada (nagu Haigekassa ravi). Bürokratlikud ja paindumatud hankimised ei toeta kliendikeskset teenuseosutaja valikut. Kaardistada võimalused riigi poolt ja pakkuda alternatiive.
- **Keskmine pearaha määr ei kata enam vajadusi**. Sarnasest rahastusest saavad abi vaid väikese toetusvajadusega inimesed, suurema toetusvajadusega inimesed jäävad abita.
- Aruandlus võiks olla nt STAR-is kust SKA saaks otse ka vaadata.
- Kvaliteedikriteeriumid.

TODE ettepanekud muudatusteks

Kas ISTE mudeli rakendamisel on vaja teha muudatusi teenuse osutamise korralduses?

- BTO võiks juba **alguses kaasatud** olla kui **hindamist** tehakse, et inimest ei hinnataks kolmes erinevas kohas.
- Koostöös KOV-iga olemas ka võimalus **erandjuhtudel** lisada teenusele **inimene**, kellel hetkel veel **F diagnoosi** / osalist või puuduvat töövõimet **pole**, aga kes seda nii KOV-i kui ka teenuseosutaja hinnangul vajavad.
- KOVil võiks ka olla **sõnaõigus** lisatoetuse **komponentide määramiseks**, sest BTO juurde võivad inimesed kinni jääda ja ei kasutata ära kõiki pakutavaid võimalusi.
- Teenuse eest **tasumine ei ole piisav**, kui soovitakse juhtumiskorraldusliku töö tegemist.
- KOV võiks rohkem huvi tunda ja teha **järelevalvet** teenuse sisule, kvaliteedile ja hinnata tulemuslikkust ning seotust tegevuskavaga.
- Muutuma peaks nii **ISTE** kui üleüldse tänaste **erihoolekandeteenuse põhifookus** igapäevaelu toetamise ja vaba aja veetmise komponentide osas.
- Hetkel ei ole täpselt aru saada ja teada, mille järgi KOV kliendile **teenuse osutajat valib**.

TODE ettepanekud muudatusteks

Kas ISTE mudeli rakendamisel on vaja teha muudatusi teenuse osutamise korralduses?

- **Aruandlus** peaks olema isikukeskne - üks ühine andmestik, millele on ligipääs kõikidel kokkupuutuvatel teenuseosutajatel ja spetsialistidel, et nad oleksis kõik ühises infovoos.
- **Tasumine:** kui lepingus on kirjas, et andmestikud ja arved tuleb esitada kuupäevaks X ja arved tasutakse hiljemalt X päeva jooksul pärast arve laekumist, siis peaks ka nii olema.
- **Tulemuslikkust** tuleks **hinnata** meeskonnana - kõik inimesega tegelevad spetsialistid kokku ja ühine hindamise arutelu. Koos teenusesaajaga.
- KOV peab rohkem usaldama ERINEVAID TO-id.
- Rohkem oleks vaja **info jagamist**, et inimesed teaksid teenuste olemasolust. KOVi esindajad sageli ei ole teadlikud või ei ole soovitanud teenust.
- **Kliendil** peab olema **võimalus valida** ise **teenuse pakkuja**. Kindel teenuseosutaja tasu mahu alusel. Aruandlusega teenusemahu jälgimine ja tulemuse hindamine igakuiselt.

Küsimused ja mõtted kogemusseminarile

TO: Mulle sobib ISTE raames teenuse osutamine. Usun, et sellest on väga paljudele inimestele tuge. Võimaldab paindlikku teenuseosutamist.

ISTE teenusele transpordi korraldamine.
Tuleviku väljavaated iste klientidel.

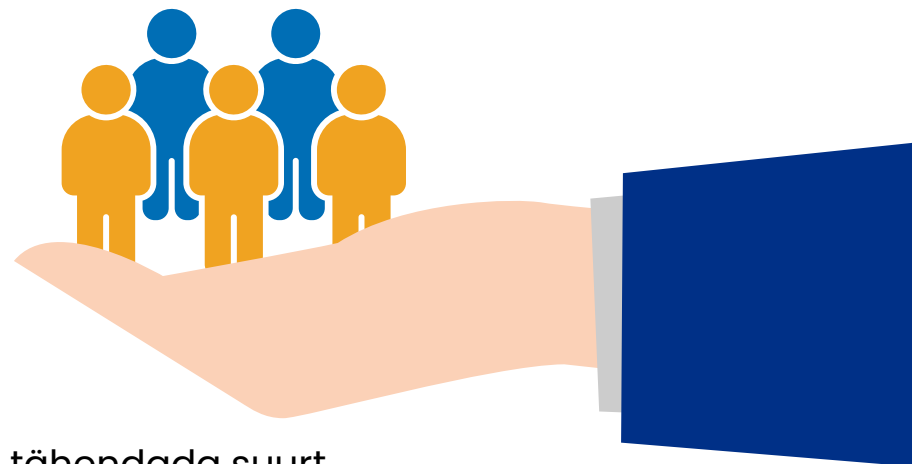
TO: Miks lammutatakse täna toimivat erihoolekandesüsteemi, kui ISTE on sellisel kujul läbikukkunud üritus?

TO: KOV ei peaks eelistama ühte TO teisele.
Koostööd tuleks teha kõigi TO-ga ja anda kliendile võimalus ise TO valida.

KOV: Ettepanek rääkida üle, kuidas määrata komponente/kontrollida valikut. Kas komponent tuleneb eesmärgist, tegevusest või pakkuja (spetsialisti) pädevusest?

TO: Teenuseosutajana on tegelikult üsna häiriv KOVide õigus teha asju erinevalt. Võiks olla kõikides ühtmoodi, nii aruandlus kui teenuse koguteekond.

KOV: Väga tükeldatud tegevustega mudel võib tähendada suurt rahalist kulu. Võib olla on mõistlik mõelda, kas tegevused võiks olla lihtsalt valdkonna põhised, milles inimest toetatakse.

SOTSIAALKINDLUSTUSAMET

Täna!

Anu Hall

Arendusnõunik, teenuste osakond

Anu.hall@sotsiaalkindlustusamet.ee

5908 2581

SOTSIAALMINISTEERIUM

ISTE rakendamine teenuseosutajana

Paneelarutelu

Elen Preimann

Hoolekande ja sotsiaalse kaasatuse osakond, nõunik

15.03.2023

Paneelarutelu

Liina Lanno

Kadri Koppel

Evi Vilgats

Lembi Uulimaa

Merilin Niilop

Erihoolekandeteenuse Pakkujate Liit

MTÜ Iseeseisev Elu

Papaver Nõustamis- ja koolituskeskus

Vändra Alevi Sotsiaalmaja

MTÜ Kohila Turvakeskus

ISTE rakendamine (praegu/tulevikus) teenuseosutajana

Töö planeerimine, aruandlus

hangetel osalemine, teenusekomponentide hinna kujundamine, töökoormuse planeerimine, maksimaalne/keskmine isikute arv töötaja kohta?, tööaja arvestus, töölepingute sõlmimine komponentide osutajatega, KOViga sõlmitav leping (pikkus, lõpetamine) jms;

Koostöö

KOV juhtumikorraldaja hindab inimese abi- ja toetusvajaduse- mis ootus on teenuseosutajal KOVile. Kuidas koostöö ja info liikumine hästi sujub? STARi ligipääs? LTO ootused BTO-le jms

Töö kliendiga

Tegevusplaani vorm, teenuse arvestus. Kui klient teenust ei kasuta, sissetulekut ei tule- kuidas ellu jääda? Töö lõpetamine kliendiga (etteteatamise aeg?);

Kuidas me siia jõudsime?

- DI algas Eestis 2006 (Riiklike erihoolekandeesutuste ja -teenuste reorganiseerimise kava) ja lõpeb 2023 lõpuks;
- Heaolu arengukava 2016–2023 rakendusplaanis sõnastati eesmärk luua erihoolekandeteenustele (EHT) uued teenusesüsteemi alused;
- 2017. a kaardistas Trinidad Wiseman EHT süsteemi probleemkohad + valmis ISTE mudeli prototüüp;
- Alates 2018. a pilootprojekt „Isikukeskse erihoolekande teenusmudeli (ISTE) rakendamine kohalikus omavalitsuses“
- 2020. aastal Civitta mõjuanalüüs: praeguse EHT-de ja SRT osutamise mudeli ning ISTE mudeli maksumuse võrdlus;
- 2022. aasta juunis valmis Sotsiaalhoolekande seaduse väljatöötamiskavatsus- sh eesmärk rakendada alates aastast 2025 üle Eesti riigi korraldatavate toetavate teenuste asemel KOV-i koordineeritavat ISTE mudelit.

Üleminekuplaan (õigustatus tekib järk-järguliselt):

- Alates 2025- rahastatakse KOVe toetusfondi kaudu: 2024. aastal ISTE-s osalejad+ EHT järjekorras olijad;
Mitu inimest? 825 (ISTE)+1000 (järjekorrast- toetavad/ööpäevaringsed teenused?)
- Alates 2026- uusi SKA suunamisi ei väljasta toetavatele teenustele;
- 2026-2027- liikumine ISTE-le, KOVe rahastatakse toetusfondi kaudu;
Mitu inimest?
31.01.2023 seisuga toetavate teenuste kohtasid 4363 (täidetud 3591), koos KE teenusega 5058 (täidetud 4261).
Üks inimene võib kasutada mitut kohta, st **unikaalsete isikute arv on 3736** (sh KE teenusel 662 inimest).
- 2028- ISTE raha KOVide tulubaasi?

Hetkeseis ja mis edasi?

- veebruar-märts 2023- ISTE rakendamise töögrupi kohtumised. Teemad:
  - Sissejuhatus, nimetus, õigustatud sihtgrupp, üleminekuplaan
  - Teenuskomponentide osutajad
  - Teenuse osutamine
  - Komponentide kirjeldused, maht
  - Kuidas eristame KOV teenustest?
  - ISTE kogemusseminar Raplas- Teenuseosutaja vaade
  - Rahastamine
  - Kokkuvõte + mis edasi?
- aprill 2023- ISTE rakendamise kontseptsiooni tagasisidestamine+ sotsiaalhoolekandeseaduse muutmise eelnõu koostamine;
- mai 2023- eelnõu liigub koos pikaajalise hoolduse paketiga valitsusse + riigieelarve seaduse koostamise protsess;
  - Riigieelarvest küsime (otsused okt-dets):
    - kõigi erihoolekandeteenuste hinnatõus (kulumudeli baasilt) alates 2024;
    - KOVidele ISTE rakendamise rahastus läbi toetusfondi alates 2025;
- 2023 II pool- abi- ja toetusvajaduse hindamisvahendi koolitused KOVidele;
- 2024- psüühikahäirega inimestega töötamise koolitused KOVidele;
- 2023- 2024- ministri määruste muudatused;
- 2025- järk- järguline rakendumine;
- 2025 II pool- valmib STAR arendus.

SOTSIAALMINISTEERIUM

Aitäh teile!

